

til at støtte Directionerne mod Communerne; han har derved faaet det i sin Magt, hvormeget han vil støtte Communerne, og hvormeget ikke; det er da en Naadefag, om Communerne skulle have Magt over deres Skolevæsen eller ikke. Det er netop dette, som vi nu skulle see at faae forandret. Saaledes som det hidtil er gaaet i de 10 Aar, ere vi ikke slupne enten for Provster eller det øvrige geistlige Bureaunkrati overfor Skolevæsenet, men, istedetfor at vi før havde mange Provster i Landet, der stode under en verdslig Minister, saa have vi nu faaet en Biskop, som staaer i Spidsen for Provsterne; thi vi maae lægge Mærke til, at begge Overstoledirecteurer — der har kun været to — vare geistlige; det var Mænd, der ved mange Leiligheder viste, at de deelte Anstuelser med den Stand, hvortil de hørte; og det er rimeligt, at man vilde være vedbleven at gaae frem ad denne Vej, især da den ærede Rigsdagsmand siger, at Valgene af disse Overstoledirecteurer have været saa overordentlig heldige. Istedetfor saaledes at have alle Provster samlede under en Biskop i Kjøbenhavn, der tillige var Departementschef i Ministeriet, og som altsaa maatte øve en stor Indflydelse paa Ministeren, vil jeg ansee det for heldigere for Skolevæsenet at gaae tilbage til den gamle Tilstand, nemlig at beholde Provsterne under den verdslige Minister uden en saadan Mellemmand, og jeg troer, at vi saameget mere skulle gjøre dette, som vi vistnok ikke behøve at være bange for et geistligt Bureaunkrati, naar der ikke er et saadant bestemt Hoved. Jeg troer, at Løberne ere saadanne, at, have vi først faaet denne Tilstand tilbage, saa ville Communerne ganske anderledes let kunne hærde deres Mynighed, end de nu kunne det. Vi have seet, hvergang der er kommet et lille Forslag frem om communal Selvstændighed med Hensyn til Skolevæsenet, som f. Ex. forrige Aar, at der da er blevet reist en stor Modstand derimod, og hvor fandt vi da den Støtte hos Overstoledirecteuren, der skulde bringe Communerne frem til Selvstændighed? Nei, Sagen er, at Overstoledirecteuren er Midtpunktet i Skolevæsenets Centralisation; han er den største Hæmmelse for al fri Udvikling af vort Skolevæsen. Det er et Middel til at lægge de smaa frie Anstal-

ter, som have begyndt at reise sig, ind under Statens Skolevæsen, saaledes som den ærede Rigsdagsmand siger, at Begyndelsen er sleet med Bøndehøiskoler, og som det vil være nødvendigt at gjøre med de andre private Skoler, der komme frem. Det er det, vi skulle forhindre, vi skulle sørge for, at Almuebefolkningen udvikles ved sin egen Selvvirksomhed, og vi skulle ikke fremme en Regjering her fra Kjøbenhavn i saadanne smaa Forhold, hvor Forældrene selv ere de bedste Bærger for deres Børn. Vi have altsaa en 10 Aars Erfaring at holde os til, og den er bedre end Lovsteder og Bestemmelser, som maaskee slet ikke ere traadte ind i Livet, men som i alt Fald have deres Deel i den nuværende Tilstand, hvormed Mange, og, jeg kan sige, selve Rigsdagen er utilfreds. Dette var med Hensyn til det geistlige Bureaunkrati, som han stillede op som et Skrammebillede ligeoverfor den communale Selvstændighed. Det Andet, han gif ud paa at vise, var, at hele den Gjærning, der var udført ved Overstoledirecteuren, for Fremtiden vilde blive ugjort, og hvor forsædeligt det vilde være, sagde han, kan man see af alle de uundværlige Bestemmelser, der i de tidligere Love ere tagne. Lad saa være, at denne Gjærning, som jeg ikke troer, var nødvendig, saa skal den jo heller ikke blive ugjort; det er jo aldeles i Modstrid med hvad der staaer i Finantløven. Der staaer: „Til Overstoledirecteursforretningernes Besørgelse“ saa og saa mange Penge. Gjærningen skal altsaa ikke være ugjort, men Posten skal kun ikke lønnes paa den Maade som hidtil. Det skal ikke være et særligt Embede med Pensionsret, men det skal kun betales med et Honorar. Om Ministeren saa dertil vil tage een Mand eller flere Mænd, eller hvad han vil gjøre, det vide vi ikke, jeg idetmindste ikke, maaskee Finantsudvalget har faaet nærmere Oplysning derom, men jeg bekymrer mig ikke meget derom. Det maa komme, som det vil; jeg seer det hellere end den Tilstand, der skal afløses, men det, der ligger for, er jo slet ikke Andet, end om Forretningerne skulle udføres ved en fast lønnet Embedsmand, eller om det skal give Ministeren Frihed til at besørg dem, som han finder bedst. Det kan jo være, at det bliver ved en enkelt Mand, lønnet med Honorar, saaledes